

Elevers historiska resonerande i årskurs 5 - hur kommer det till uttryck? – Abstract Teori och praktik i samverkan, HT 2021

Heléne Hugo, Jönköpings kommun
(helene.hugo@jonkoping.se)

Elisabet Sandblom, HLK
(elisabet.sandblom@ju.se)

Projektet utgör en del av arbetet med Helénes licentiatuppsats.

Bakgrund

Enligt grundskolans läroplan (2011) ska elever utveckla historiskt tänkande och förmåga att resonera i ämnet. Tidigare forskning visar dock att en deklarativ kunskapssyn dominerar (Stolare, 2017) och lyfter elevers behov av att få använda fakta genom att föra historiska resonemang (van Boxtel & van Drie, 2018) och av explicit undervisning om ämnesspråk (Coffin, 2004). Samtidigt är oklart vilka krav som är rimliga att ställa på yngre elever (Stymne 2017; Staf, 2019) och få studier har fokuserat på mellanstadiet.

Syfte

Syftet med föreliggande studie är att ge ett kunskapsbidrag om de sätt att resonera historiskt som mellanstadieelever får tillgång till genom undervisning med fokus på hur resonemangen kommer till uttryck.

Teori

Teoretisk ram utgörs av van Boxtel och van Dries (2018) former av historiskt resonerande: kontinuitet och förändring, orsaker och konsekvenser samt likheter och skillnader. Ett lingvistiskt perspektiv erbjuder Malmbjers (2013) historiespecifika textaktiviteter i kombination med traditionell grammatik.

Metod

Studien ingår i ett designforskningsprojekt med utgångspunkt i undervisningssvårigheter som SO-lärare på mellanstadiet upplever. Data har genererats genom deltagande observation med ljudupptagning vid tre lärares (ÅK 5) återkommande planeringstillfällen och under deras undervisning i en klass samt genom insamling av lektionsmaterial och texter producerade av klassens elever.

Resultat

Resultatet visar att fokus lätt hamnar på innehållsbegrepp och korta tidsperspektiv med ett tydligt personfokus. Man kan dock ana att valet av arbetsformer och uppgiftsformuleringar med vissa justeringar, samt med tillägg av mer undervisning om språkliga uttryck kan ge ett gott stöd för elevers utveckling. Vidare framträder ett behov att utveckla teorin om historiskt resonerande för att möta även yngre barns lärande.

Referenser

Coffin, C. (2004). Learning to Write History. The Role of Causality. *Written Communication*, 21(3), 261 – 289. DOI: 10.1177/0741088304265476

Malmbjers, A. (2013). Att skriva i skolämnet historia. I D. Ludvigsson (Red.), *Kritiska perspektiv på historiedidaktiken. Aktuellt om historia* 2013:2 (s.49-69). Historieläraarnas förening. http://media.historielararna.se/2016/06/Ludvigsson_AoH-2013-2-Hel.pdf

Staf, S. (2019). *Skriva historia. Literacyförväntningar och elevtexter i historieämnet på mellan- och högstadiet*. (Diss.) Göteborg: Göteborgs universitet.

Stolare, M. (2017). Did the Vikings really have helmets with horns? Sources and narrative content in Swedish upper primary school history teaching. *Education 3–13*, 45(1), 36 – 50. <https://doi.org/10.1080/03004279.2015.1033439>

Stymne, A-K. (2017). *Hur begriplig är historien? Elevers möjligheter och svårigheter i historieundervisningen i skolan*. (Diss.) Stockholm: Stockholms universitet.

van Boxtel, C. & van Drie, J. (2018). Historical Reasoning: Conceptualizations and Educational Applications. In S. A. Metzger & L. McArthur Harris (Eds.), *The Wiley International Handbook of History Teaching and Learning*. John Wiley & Sons, Inc.